

DOI: 10.30840/2413-7065.4(85).2022.269186

**ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КРУГЛИЙ СТІЛ
«ВОЛЯ ДУЖЧА ЗА ВСЯКУ НЕВОЛЮ»
(ДО 300-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ГРИГОРІЯ СКОВОРОДИ)**

8 грудня 2022 р. у м. Києві, у приміщенні Науково-дослідного інституту українознавства МОН України (далі – НДІУ), вул. Ісаакяна, 18, відбувся Всеукраїнський круглий стіл, присвячений 300-річчю з дня народження Григорія Сковороди, «Воля дужча за всяку неволю», на якому провідні науковці України обговорили життєвий шлях й інтелектуальну спадщину геніального мислителя.

Відкрив урочистий захід доктор філософії, професор, в. о. директора НДІУ МОН України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки В. Г. Чернець. Він привітав учасників Всеукраїнського круглого столу з початком його роботи. У своєму виступі Василь Гнатівич наголосив, що Григорій Савич Сковорода є символом мудрості героїчного українського народу, який впродовж віків, незважаючи на бездержавність,

зберіг свою мову, культуру та ідентичність. Також керівник НДІУ відзначив, що в умовах російської агресії є нагальна потреба посилювати інтелектуальну й інформаційну протидію рашистам. Тому він хоче ініціювати й провести найближчим часом ще два важливих круглих столи: один із них присвятити збереженню й чіткому розмежуванню культурної спадщини України й сусіда-агресора, а другий – деколонізації України. Йдеться про засилля в центрі українських міст реклами іноземними мовами, масовий випуск російськомовної періодики тощо.

Привітання учасникам круглого столу також виголосили доктор філософських наук, професор, академік НАН України, декан філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка А. Є. Конверський та доктор філософських наук,

Відкрив захід в. о. директора НДІУ В. Г. Чернець

професор, академік НАМ України, перший віце-президент НАМУ В. А. Бітаєв.

На пленарному засіданні було заслухано низку цікавих виступів. Зокрема, з доповіддю «Григорій Сковорода як виразник і творець архетипів української культури» виступив доктор філософських наук, професор, член-кореспондент НАН України, провідний науковий співробітник Інституту філософії імені Григорія Сковороди НАН України Н. В. Хамітов. Назіп Віленович проаналізував три найважливіших архетипи української культури, які осягнув і творчо переосмислив у своїх працях Григорій Савич: перший – світоглядна толерантність, другий – перенесення акцентів на особистість й

Виступає декан філософського факультету КНУ імені Тараса Шевченка А. Є. Конверський

відмова від колективізму, третій – глибинний оптимізм.

Доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри історії української літератури, теорії літератури та літературної творчості Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка О. М. Сліпущко виголосила доповідь «Ідейна стратегія «Божественних пісень» у сучасному культурологічному дискурсі». Оксана Миколаївна, зокрема, відзначила, що «Сад Божественних пісень» став твором всього життя Григорія Савича, в якому знайшли відображення найважливіші концепти його філософії.

Виступає провідний науковий співробітник Інституту філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України Н. В. Хамітов

*Виступає заступник директора НДІУ
А. І. Павко*

Доктор філософських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, заступник декана філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка С. В. Руденко виступив з доповіддю «Формування англомовного корпусу сквородинознавства в освітніх практиках». Сергій Валерійович наголосив, що є нагальна потреба виробити спільну концепцію щодо перекладу з української мови на англійську назв праць, афоризмів, сентенцій, визначень Григорія Сковороди для подальшої їх популяризації в усьому світі.

Доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови та прикладної лінгвістики Навчально-наукового інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка Л. П. Гнатюк виголосила доповідь «Мовний феномен Григорія Сковороди як явище української духовної спадщини». Лідія Павлівна відзначила, що пересічний українець сприймає мову Григорія Савича як російську,

проте це не так, оскільки на нього мали великий вплив церковнослов'янська, давньоукраїнська літературна (книжна), простонародна мови тощо. Тому, наголосила доповідачка, українськість Г. Сковороди треба оцінювати насамперед українськістю його світогляду.

З доповіддю «Григорій Сковорода – філософ, мислитель європейського взірця, національний світоч українства» виступив доктор історичних наук, професор, лауреат премії імені

М. Грушевського НАН України, відмінник освіти України, заслужений працівник культури України, заступник директора НДІУ МОН України А. І. Павко. Доповідач відзначив вагому роль Григорія Савича в українських культуротворчих процесах та його визначне місце

Виступає завідувач відділу соціокультурної антропології НДІУ В. Ф. Ятченко

у розвитку української філософії, педагогіки, музики та культури. Анатолій Іванович переконаний, що подальше осмислення інтелектуальної спадщини Г. Сковороди допоможе вченим-українознавцям не лише краще пізнати минуле, але й розуміти реалії сьогодення та впевнено дивитися у майбутнє України.

Доктор філософських наук, професор, завідувач відділу соціокультурної антропології НДІУ В. Ф. Ятченко виголосив доповідь «Проблема богослов'я у творах Григорія Сковороди». Володимир Федосійович зазначив, що проблема «Людина – Бог» є центральною в творчості Г. Сковороди.

Кандидат філософських наук, провідний науковий співробітник відділу

Виступає завідувач відділу військово-патріотичного виховання НДІУ В. С. Крисаченко

філософії та геополітики НДІУ Н. В. Турпак у виступі «Україноментальні цінності у філософській спадщині Григорія Сковороди» проаналізувала концептуальні україноцентричні цінності в інтелектуальному доробку геніального мислителя. Надія Василівна переконана,

що всі цінності Г. Сковороди є кордоцентричними.

Доктор філософських наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України, завідувач відділу військово-патріотичного виховання НДІУ В. С. Крисаченко виступив з доповіддю «Практична філософія Григорія Сковороди: екзистенційні виміри». Валентин Семенович запропонував створити Центр філософії кордоцентризму імені Григорія Сковороди при Науково-дослідному інституті українознавства МОН України та започаткувати на його

Виступає завідувачка кафедри теоретичної та прикладної культурології Одеської національної музичної академії ім. А. В. Нежданової О. М. Маркова

За інструментом викладачка кафедри спеціального фортепіано Одеської національної музичної академії ім. А. В. Нежданової Л. М. Шевченко

основі Координаційну раду з дослідження української ідентичності та ментальності МОН України.

Доктор мистецтвознавства, професор, заслужений працівник культури України, член НСКУ, завідувачка кафедри теоретичної та прикладної культурології Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової О. М. Маркова у своєму виступі провела паралелі між традиціями мандрівних співців-бардів Ірландії та Англії з життям і творчістю Григорія Сковороди. Музикознавиця відзначила, що є спільні конотації в ірландській чернечій поезії та у філософських розмислах Григорія Савича, оскільки, на її думку, оспівуючи природу, вони поєднували географічні мандри та ментальне їх осмислення. Підсумовуючи свій виступ, Олена Миколаївна наголосила: «Життя Григорія Сковороди – це гімн Україні!».

На завершення заходу в. о. директора НДІУ В. Г. Чернець подякував учасникам Всеукраїнського круглого столу, присвяченого 300-річчю з дня народження Григорія Сковороди, «Воля дужча за всяку неволю» за активну участь в обговоренні актуальних гуманітарних проблем, відзначив високий рівень доповідей та наголосив на важливості подальшої взаємовигідної співпраці з метою комплексного розвитку українознавства та НДІУ МОН України.

Після підведення підсумків круглого столу в актовій залі НДІУ відбувся імпровізований мистецький захід. Доктор мистецтвознавства, професор, заслужений діяч мистецтв України, викладачка кафедри спеціального фортепіано Одеської національної музичної академії імені А. В. Нежданової Л. М. Шевченко виконала на піаніно декілька музичних композицій. Чарівна музика у виконанні Лілії Михайлівни стала гарним підсумком напруженої та продуктивної інтелектуальної праці учасників круглого столу.

В. о. завідувача відділу інформаційного забезпечення та наукових комунікацій НДІУ О. Є. Сцібан здійснив фотофіксацію наукового форуму.

Юрій ФІГУРНИЙ

orcid.org/0000-0002-6463-0920
кандидат історичних наук,
завідувач відділу
української етнології НДІУ